

menitosti. Obisk v Derventi je potekal prav v dneh občinskega praznika, zato smo imeli priložnost obiskati tudi veliki »Derventski vašar«, na katerem se družijo in zabavajo številni domačini in obiskovalci.

V treh dneh so se društvene vezi še utrdile, poleg tega pa smo spoznali tudi nove ljudi, njihovo delo in izkušnje, predvsem v čebelarstvu. Organizatorji obiska so se izkazali kot zares gostoljubni ljudje in odlični gostitelji, zato je prav, da se jim tudi na tem

mestu zahvalimo za edinstveno doživetje. Po prijmem in poučnem tridnevnem bivanju smo z nepozabnimi vtisi zapustili Bosno in Hercegovino in se še nekaj dni pogovarjali o doživetem. S ponosom bomo poleg uspehov in dela našega društva predstavljali tudi prijateljstvo s čebelarji iz Dervente in Bosanskega Broda ter še naprej utrjevali meddruštveno sodelovanje.

Za ČD Črnomelj Valentin Kuhar

Čebelarška ekskurzija ČZS v Črno goro (I. del)

Čebelarji Črne gore so v minulih letih večkrat obiskali Slovenijo ter pri nas iskali informacije in usmeritve za razvoj tamkajšnjega čebelarstva. Ker smo med seboj dobro sodelovali, smo se v ČZS odločili, da bomo v okviru svojih letnih čebelarških ekskurzij črnogorskim čebelarjem vrnil obisk in odpotovali v Črno goro. V tej mladi državi so nas gostoljubno sprejeli in o našem obisku celo poročali v poročilih na javni televiziji. Vse dni obiska nas je spremljal predstavnik Čebelarške zveze Črne gore (SPOCG – Savez pčelarskih organizacija Crne Gore) g. Vlado Radulović. Pot nas je vodila skozi Liko, Dalmacijo in Hercegovino do Črne gore, nato pa skozi Nikšić v glavno mesto Podgorica, kamor smo prispeli v večernih urah.

Črna gora je država, ki se v marsikaterem pogledu še razvija in dohaja preostale evropske države. S svojo bogato turistično ponudbo je zelo privlačna za turiste, to pa s pridom izkoriščajo domači čebelarji, čeprav je veliko stvari še neurejenih. Predvsem za turiste z evrskega območja je privlačno, da Črnogorci kot državno valuto uporabljajo evro. Črna gora ima 620.000 prebivalcev, ki živijo v 23 občinah. Čebelarji so povezani v 25 čebelarških društev, ki so združena v krovno čebelarško organizacijo na ravni države. Predsednik čebelarške zveze g. Radule

Foto: MB

Stroj za izdelavo satnic zadosti potrebe celotne Črne gore.

Miljanić je volonter, ki si zelo prizadeva za napredek čebelarstva. SPOCG je najboljša organizacija na področju kmetijstva v Črni gori, zato jo podpirata tudi vlada in ministrstvo za kmetijstvo. Podoben položaj je tudi v Sloveniji, to pa potrjuje nujnost stanovske povezanosti in enotnosti v pogovorih z državo. Tudi čebelarji v Črni gori so bili vedno med bolj izobraženimi ljudmi.

Čebelarški center Hiša medu

Drugi dan obiska smo se na prve čebelarške ogledе najprej odpravili v Danilovgrad. Tam so leta 2014 odprli Hišo medu (Kuča meda), nekakšen čebelarški center z različnimi servisi, ki jih potrebujejo čebelarji. Hišo medu so zgradili s pomočjo države. Z opremo, ki so jo kupili s sredstvi fundacije Združenih držav Amerike (USAID), pa čebelarjem ponujajo izdelavo satnic iz njihovega lastnega voska. Najmanjša količina voska, iz katerega čebelarjem izdelajo satnice, je 50 kg. V čebelarškem centru so še manjša čebelarška trgovina, proizvodnja invertnega sirupa in sladkornih pogač za prehrano čebel ter sejna dvorana za predavanja in sestanke.

V Hiši medu sta nas sprejela predsednik SPOCG Radule Miljanić ter podpredsednik vlade dr. Petar Ivanišević. Podpredsednik vlade nam je predstavil črnogorsko čebelarstvo in dejavnosti, ki so usmer-

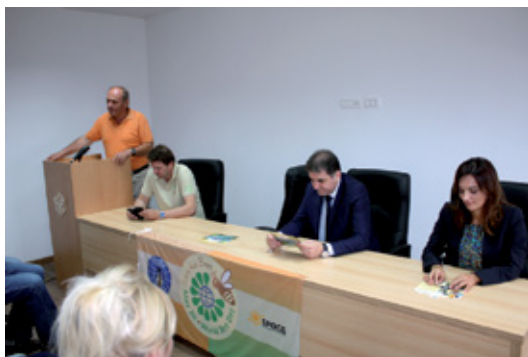

Foto: MB

Od leve proti desni: predsednik SPOCG Radule Miljanić, predsednik ČZS Boštjan Noč in podpredsednik črnogorske vlade dr. Petar Ivanišević

jene v problematiko na področju čebelarstva. Ob tej priložnosti je povedal, da je nekega dne med vračanjem s službene poti v tujini na naslovnici časopisa (Times) videl čebelo. To se mu je zdelo nenavadno, zato je prebral članek. Informacije o tem, kaj se dogaja s čebelami po svetu, so bile strah zbujujoče. Čebele izginjajo, čeprav ni znano zakaj, marsikje se že pojavlja problem oprasha rastiin. Razmišljal je, kako lahko pomaga čebelarjem v svoji državi. Ko so se pozneje pogovarjali o tej problematiki, se je porodila ideja o Hiši medu, v kateri naj bi organizirali izobraževanja čebelarjev, tako da bi ti pridelovali kakovosten med in da bi znali zaščititi čebele. Potrebnovali so tudi prostor za izdelovanje pogač in satnic za čebelarje. Imeli so politično podporo, da so te zamisli lahko uresničili v eni stavbi, zdaj pa imajo že nove načrte za razvoj črnogorskega čebelarstva. Priznal je, da se učijo od nas. Podpredsednik vlade se je še pohvalil, da je bila Črna gora prva država, ki je podprla pobudo za razglasitev svetovnega dneva čebel.

Predsednik SPOCG g. Miljanić je dejal, da imajo v Črni gori čebelarje za »konservativce«, ki bi želeli imeti brezplačne ugodnosti. Menijo, da to ni dobro, zato v petnajstih letih niso nikomur dali ničesar brezplačnega (denar), temveč je bila vedno potrebna nekakšna participacija. Zaupal nam je, da imajo težave s preprodajo in ponaredki medu, zato si želijo boljše zaščititi interes čebelarjev, porabnikov in države. V Črni gori morajo hrano uvažati, saj je sami ne

Foto: MB

Na policah je mogoče videti sortni med s paše, ki je v Črni gori ni, veliko medu se prodaja brez nalepk, dobra čebelarska praksa pa se bo še morala uveljaviti v večji meri (črno satje v medu).

pridelajo dovolj. Porabniki so premalo ozaveščeni, zato se ne ozirajo na izvor pridelka ali njegovo svežino niti na to, od kod je bila pripeljan in koliko časa je bil skladiščen. Gledajo predvsem na najnižjo ceno. Ne poznajo akcij, kot npr. kupuj domače ali pridelano v Črni gori.

Etnovas s pridirom medu

Po ogledu Hiše medu smo se odpravili proti goratemu narodnemu parku Durmitor. Ustavili smo se v Šavniku, v t. i. etnovasi, kot so poimenovali naselje turističnih bungalovov. Tam smo bili gostje poklicne-

Foto: Vlado Radulović

Odprava slovenskih čebelarjev v Durmitorju

Popravek

V SČ 10/2016 se je v prispevek Marije Sivec »Neverjetna čebelarska Poljska« na str. 349 prikradla napaka. Besedilo, ki je vsebovalo napako, se pravilno glasi: »... je v čebelarstvu Bartnik 1600

čebeljih družin in na letni ravni imajo opravka z 2000 tonami odkupljenega medu in medu lastne pridelave ...«

Uredništvo

ga čebelarja g. Čirovića, ki nas je pogostil z medom. Tega uživajo skupaj s sirom in ocvrtki. Razkazal nam je nekakšen čebelarški turistični butik, ki sicer šele dobiva svojo pravo podobo, a bo lepo dopolnjeval turistično ponudbo etnovasi. Dan smo nadaljevali z ogledom lepote narodnega parka Žabljak in ga sklenili z ogledom čebelarstva g. Komlena Kalpačine in domačo pogostitvijo. G. Kalpačina je ves svoj pridelek medu že prodal mimo vozečim turistom na pokriti občestni stojnici. Kot opaža, postaja čebelarjenje v goratem delu vse težavnejše, saj so poglavitni viri medenja zaraščajoči se travniki, v gozdu na tem območju pa naj ne bi bilo paše.

Čebelji pridelki in kakovost

Na evropski ravni bi Črnogorci radi zaščitili svoj med, vendar še nimajo popolne podatkovne baze fizikalno-kemičnih in mikroskopskih lastnosti medu, pridelanega v Črni gori. Naravne danosti v tej državi čebelarjem omogočajo le pridelavo cvetlič-

nega in gozdnega medu. Povprečni donos medu je 15 kg/panj na leto, vendar letos narava v Črni gori ni bila naklonjena čebelarjem, saj je letina podpovprečna. Zelo radi bi vzpostavili tudi svoj laboratorij za interno kontrolo medu, vendar jim primanjkuje strokovnjakov, ki bi jim pomagali pri tem. Zdad lahko pošiljajo med zgolj v državne laboratorije, ki izvajajo plačljive analize samo določenih parametrov (radioaktivnost, antibiotiki itd.), vendar tega zaradi velikih stroškov ne počnejo. Usmeritev glede dobre čebelarške prakse nimajo, prav tako ni urejeno zdravstveno varstvo čebel. Na tem področju so največji problem varoje in različni virusi. Občutno jim primanjkuje tudi veterinarjev, specializiranih za čebelarstvo. Pridelava drugih čebeljih pridelkov je izjemno majhna oz. jih pridelujejo le za svoje potrebe. Velike težave imajo zaradi uvoza nekakovostnih satnic, ki vsebujejo parafin in druge primesi, ter s ponaredko medu – tak med smo na lokalnih prodajnih mestih opazili tudi sami.

DOGODKI IN OBVESTILA

Čebelarška steklena skulptura

Med Slovenci je mogoče najti nešteto talentiranih ljudi, ki zmorejo narediti izjemne stvari. Navdih za takšne dosežke ali kreacije so tudi čebele. Eden izmed tistih, ki so ga navdihnile čebele, je g. Matijaž Gostečnik iz Slovenj Gradca. Sam sicer ni čebelar, vendar čebelarji veliko njegovih sorodnikov in prijateljev. Je eden redkih, ki obvladujejo taljenje stekla s postopkom fuzije. S tem se ukvarja že 20 let. Po izobrazbi ni steklar, saj je končal višjo šolo za organizacijske vede, vendar ga je inovativna žilica privedla v steklarstvo obrt. Tudi mesto Slovenj Gradec, kjer ustvarja, leži na nekdanji poti, po kateri so steklene izdelke iz pohorskih glažut prevažali na Dunaj in drugam po svetu. Znamenite glažute so bile najbolj

dejavne na prelomu z 18. v 19. stoletje, slavna preteklost in znanje pa sta ohranjena le še redkokje.

G. Gostečnik ustvarja izdelke domače in umetne obrti ter umetniške izdelke, vse od nakita, dekorativnih steklenih krožnikov do steklenih skulptur z različnimi vsebinami. Prvi izdelki, ki so jih navdihnile čebele, so bile čebelice v steklenih kapljah medu, ki jih je po naročilu izdeloval za državni protokol in Banko Slovenije. Pozneje, ko je sledil prizadevanjem za razglasitev svetovnega dneva čebel, kandidaturi Slovenije za kongres Apimondie 2021 v Celju ter polemikam glede zastrupljanja čebel in posledično človeka, so ga te teme znova privedle k čebelarškim motivom. Predstavil nam je steklene skulpture, ki vsebujejo logotipe čebelarških organizacij, ipd. Ste-

Foto: MB

Foto: MB